

D ů v o d y:

I kdyby se za to mělo, že byla v souzeném případě splatnost první premie podle § 7, odst. 2 všeobecných podmínek pro pojištění silostrojů ujednána v době, která je v pojistce stanovena jako počátek pojištění, nemůže z toho žalovaný nic vytěžit pro svoje stanovisko. Podle pojistky nastal totiž počátek pojištění dnem 23. dubna 1937, pojistka sama však byla vydána až dne 18. května 1937, takže bylo ono ujednání o době splatnosti první premie nemožné a proto neplatné. Z této zásady vycházel nejvyšší soud v rozhodnutí č. 16334 Sb. n. s. a nemá důvodu, aby se od ní odchýlil v souzené věci. Podle toho jest míti za to, že ve smyslu § 23, odst. 2, 3 zákona č. 145/1934 Sb. z. a n. nastala splatnost první premie, vlastně první její části, o jejíž zaplacení bylo žalováno, až doručením pojistky, jež se stalo teprve po dni 18. května 1937, jak jest nesporno. Za počátek tříměsíční lhůty ve smyslu § 28, odst. 1 uved. zákona a čl. 7, odst. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze tedy pokládati den 23. dubna 1937, nýbrž pozdější dobu, nejdříve po dni 18. května 1937, takže tato lhůta neuplynula do dne podání žaloby, to jest do dne 18. srpna 1937. Nenastal proto následek, který uvedené zákonné a smluvní ustanovení spojuje s marným uplynutím této lhůty. Odvolací soud vycházel v tomto směru z jiného právního názoru a neposoudil věc správně po právní stránce. Nižší soudy se neobíraly sice námitkou, že jest pojištění neplatné pro nezletilost žalovaného, avšak to nemělo vlivu na výsledek sporu. Je nesporno, že byl žalovaný vlastníkem automobilu v době, kdy návrh na pojištění podepsal, dále že jest zaměstnán jako dělník s platem 500 K měsíčně. Šlo tedy jen o právní posouzení, zda závazek, který žalovaný podstoupil pojistnou smlouvou, byl úměrný jeho příjmům. Hledíc k výši pojistného, jež činí pololetně toliko 260 K, je tomu přisvědčiti. Pojistná smlouva, týkající se automobilu, který je vlastnictvím žalovaného, neukládala mu při takové výši pojistného závazek, jaký by se vymykal z jeho samostatného opatření ve smyslu § 246 obč. zák., třebaže šlo o pojistnou smlouvu víceletou. Námitka neplatnosti smlouvy je tedy bezpodstatná. V důsledku toho nezletilý žalovaný podle § 2 c. ř. s. nepotřeboval v souzené rozepři spolupůsobení zákonného zástupce.

Čís. 17532.

Zmeškala-li strana následkem nesprávného právního poučení předsedou a zapisovatelem rozhodčího výboru živnosteského společenstva o lhůtě k podání odporu proti rozhodnutí rozhodčího výboru podle § 38 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. tuto lhůtu a byla-li proto žaloba podle § 38 dotč. zák. pro opožděnost zamítnuta, nepřísluší straně z tohoto důvodu proti předsedovi a zapisovateli nárok na náhradu škody, zavinila-li si škodu tím, že obmezila žalobu, kterou uplatňovala jednak odpor podle § 38 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., jednak se domáhala bezúčinnosti

rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., na první důvod, ačkoliv si musila nebo měla uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zák. č. 131/1931 je již zmeškána.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939, Rv I 1002/39.)

Žalobce přednesl, že žalovaný Bohumil K. jako předseda rozhodčího výboru při společenstvu pekařů v P., který rozhodoval o žalobě žalobce proti Josefu B., pekařskému mistru v P., o zaplacení práce přes čas v částce 17.006 K 54 h, a žalovaný Jan V. jako zapisovatel rozhodčího výboru, při vydání nálezu, kterým byl žalobcův nárok zamítnut, udělili žalobci nesprávné právní poučení, tvrdíce v rozporu s předpisem § 38 zákona o pracovních soudech, že se může brániti proti nálezu žalobou u pracovních soudu, kterou jest podati do 15 dnů ode dne doručení písemného nálezu. Žalobce věřil tomuto poučení a čekal na písemné vyhotovení nálezu, který mu byl však doručen až po 15 dnech od vyhlášení a tudíž v době, kdy lhůta k podání žaloby (odporu) k pracovnímu soudu již uplynula, protože od vyhlášení nálezu, jemuž byl žalobce osobně přítomen, uplynulo více než 15 dnů. Žaloba ta (odpor) byly skutečně pravoplatně zamítnuty pro opožděnost. Tímto nesprávným poučením byl žalobce připraven o možnost obhájití svá práva a utrpěl tak škodu ztrátou pohledávky o zaplacení práce přes čas v částce 17.006 K 45 h s útratami v zažalované výši 19.789 K 15 h. Žalobce domáhá se náhrady této škody proti oběma žalovaným solidárně, poněvadž mu způsobili škodu úmyslně nesprávným právním poučením. Žalovaní namítli mimo jiné, že si žalobce zavinil újmu, která mu vzešla, sám tím, že žalobu podanou u pracovního soudu v Praze včas ve 3měsíční lhůtě, omezil v řízení před první stolicí tím, že se vzdal uplatnění nárok, pokud se domáhal též bezúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 a násl. c. ř. s. Nižší soudy neuznaly žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Jediný odvolací důvod nesprávného posouzení právního shledává odvolání v tom, že názor procesního soudu, který věc posoudil podle § 1300 o. z. o. a nikoli podle §§ 1295, 1297 a 1299 o. z. o., jest nesprávný, neboť žalovaní prý odpovídají podle těchto zákonných ustanovení za škodu žalobcovu, a to tak, že žalovaný K. při ústním jednání rozhodčím a druhý žalovaný V. i pozdním doručení nálezu, oba podepsáním nesprávného poučení zamezili, že žalobce nemohl včas své právo uplatniti před pracovním soudem. S tímto názorem však nelze souhlasiti. V zásadě jde o to, zda v nesprávném poučení předsedou rozhodčího výboru společenstva pekařů ve V. P. jest spatřovati zavinění žalovaného K., který byl předsedou výboru a V., který byl zapisovatelem. Především jest si uvědomiti, že poučení ono týkalo se lhůty k podání opravného prostředku proti rozhodčímu nálezu, o kteréžto lhůtě mluví § 38 zák. č. 131/1931 ve Sbírce zákonů a nařízení řádně vyhlášeného. Podle ustanovení § 2 o. z. o. nemůže se nikdo omlouvat, že mu zákon řádně vyhlášený nebyl znám. Je-li však tomu tak, pak ani nesprávné poučení, kterého se žalobci dostalo, nemůže ho omluviti, neboť okolnost ta jest nerozhodnou,

hledíc k ustanovení § 2 o. z. o. a k preklusivní zákonné lhůtě, tedy neprodlužitelné lhůtě 15 dnů podle § 38 zák. o prac. soudech. Nesprávné poučení neomlouvá, ani bylo-li dáno řádným soudem, když na neznalost zákona řádně vyhlášeného nikdo s úspěchem odvolávací se nemůže a neznalost ta pro posouzení subjektivního zavinění jest bezvýznamnou, nemůže býti přičítána za zavinění a neomlouvá ji ani okolnost, že účastnické osoby o předpisu zákonném nevěděly nebo věděti nemohly. Právní předpis zavazuje bez ohledu na jeho znalost, a jest lhostejno též, zda neznalost byla zaviněná či nezaviněná. Podle toho bylo povinností žalobcovou, aby sám dbal dodržení lhůty, stanovené v § 38 zák. o prac. soudech a nemůže proto důvodně svalovati vinu, že podal žalobu opožděně pokud pak jde o V. tím méně, když ten, jak zjištěno, fungoval jako zapisovatel, a když nálezu byl žalobci doručen až po lhůtě 15 dnů, takže právní poučení v nálezu obsažené i doba jeho doručení jest bez významu. Není tedy správné, tvrdí-li odvolání, že žalobci žalovaní znemožnili včasné uplatnění jeho práva před pracovním soudem, neboť podání žaloby v čas nebylo žalobci znemožněno vůbec.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle stavu spisů domáhal se žalobce v roce 1937 před rozhodčím výborem spolčenstva pekařů v P. [zřízeném podle §§ 122 a 114 b) živn. ř.] proti svému bývalému zaměstnavateli Josefu B. zaplacení práce přes čas (celkem 2968 hodin) ve výši 17.006 K 54 h. Tento nárok byl při ústním jednání rozhodčího výboru dne 27. září, jemuž byl žalobce osobně přítomen, zamítnut; písemný nálezu, datovaný dnem 2. října 1937, byl žalobci doručen 20. října 1937. Nato podal žalobce dne 4. listopadu 1937 u okresního soudu pro vnitřní Prahu pod sp. zn. C... žalobu, kterou se domáhal jednak změny nálezu rozhodčího výboru odporem podle § 38 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a pro případ, že by této žalobě nemohlo býti vyhověno, bezúčinnosti nálezu rozhodčího výboru podle § 595 c. ř. s. Za tohoto sporu došlo dne 25. listopadu 1937 k jeho postoupení pracovnímu soudu v P., kde spis obdržel sp. zn. Cpr... a tam při ústním jednání dne 1. prosince 1937 obmězil žalobce žalobu jen na odpor podle § 38 zák. o prac. soudech. Žaloba byla všemi třemi stolicemi zamítnuta pro opožděnost, ježto 15denní lhůta k podání odporu, byl-li žalobce prohlášen nálezu rozhodčího výboru osobně přítomen, běžela podle § 38 cit. zák. ode dne prohlášení, nikoli ode dne doručení nálezu. Předsedou rozhodčího výboru byl prvý žalovaný B. K., druhý žalovaný A. V. byl zapisovatelem. Proti oběma domáhá se nyní žalobce náhrady škody a zavinění jejich, — přihlédne-li se k jeho přednesu při ústním jednání dne 17. února 1939 — dovozuje z té okolnosti, že oba při vyhlášení nálezu dne 27. září 1937 mu dali vědomě nesprávné právní poučení, následkem něhož byla jeho žaloba, podaná podle § 38 zák. o prac. soudech, pro opožděnost zamítnuta. Tím pozbyl podle svého tvrzení nejen zažalovaný nárok ve výši 17.006 K 54 h, ale byly mu způsobeny ještě další procesní útráty v celkové výši 2.783 K

10. h. Proti této žalobě namítli oba žalovaní mimo jiné nedostatek příčinné spojitosti mezi tvrzeným zaviněním a škodou žalobci vzešlou, dovozující, že škodu si zavinil žalobce výhradně sám a sice obmezením žaloby Cpr. . . , o němž se stala již zmínka v předchozím vyličení stavu spisů. S tímto stanoviskem žalovaných jest souhlasiti. Proti nálezu rozhodčích výborů zřízených podle § 114 b) živn. ř. připouští zákon dva obranné právní prostředky na sobě zcela nezávislé, jak bylo dovedeno již v rozh. č. 16997 Sb. n. s. Jest to jednak žaloba o bezúčinnost rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., vázaná podle § 596, odst. 2 c. ř. s. lhůtou tříměsíční, jednak odpor podle § 38 zákona o pracovních soudech vázaný lhůtou 15denní. Tento druhý právní prostředek — odpor — jest ovšem účinnější, neboť dociluje se jím přezkoumání rozhodčího výroku ve věci samé a zákon důvody, pro které lze odpor podati, nijak neomezuje. Žalobu podle § 595 c. ř. s. lze naproti tomu podati jen z důvodů pod č. 1—8 tam výčetmo uvedených a mimo to lze jí docíliti jen zrušení rozhodčího výroku (§ 591, odst. 1 c. ř. s.), nikdy rozhodnutí ve věci samé. Z uvedeného však plyne, že účastník řízení před rozhodčím výborem, jehož žaloba tam byla zamítnuta a který pak zmeškal 15denní lhůtu § 38 cit. zák. k podání odporu, neztrácí tím ještě svůj nárok, je-li tu některý z důvodů č. 1—8 § 595 c. ř. s., pro který může v delší tříměsíční lhůtě § 596, odst. 2 c. ř. s. podati žalobu o bezúčinnost, neboť úspěšný výsledek této žaloby má za následek, že se může pak svého nároku domáhati pořadem práva, jakoby zde vůbec nebyl výrok rozhodčího výboru. Ztráta nároku — a tedy škoda — nastává tudíž v takovém případě teprve tím okamžikem, kdyby účastník zmeškal i tříměsíční lhůtu § 595, odst. 2 c. ř. s. aneb kdyby žaloba o bezúčinnost byla zamítnuta. Z uvedených důvodů se nemůže také v projednávaném případě žalobce domáhati náhrady škody, nechť zmeškání lhůty k odporu podle § 38 cit. zák. bylo zaviněno žalovanými čili nic. Vždyť sám v celém řízení tvrdí, že zde byly i důvody bezúčinnosti § 595 č. 3 c. ř. s., když rozhodčí výbor byl obsazen způsobem přičícím se stanovám a rozhodčí nálezu nebyl podepsán všemi rozhodci a právě z těchto důvodů spojil s odporem podle § 38 zák. o prac. soudech i žalobu o bezúčinnost podle § 595 c. ř. s. Tato žaloba byla — což je nepochybné — podána včas v zákonné lhůtě a podle toho, co žalobce sám tvrdí o nezákonném složení rozhodčího výboru a formální vadnosti rozhodčího nálezu, byla by musila míti úspěch. Tu však bylo věcí žalobce, aby celý svůj zájem soustředil především na tuto žalobu a vynasnažil se o její úspěch, zejména když si vzhledem k předpisu § 2 obč. zák. musil neb aspoň měl uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zákona o prac. soudech jest již zmeškána a že ani nesprávné právní poučení, jehož se mu snad dostalo, nemůže přivoditi prodloužení lhůty k podání opravných prostředků určené zákonem (srov. rozh. č. 9287 Sb. n. s.). Žalobce však učinil pravý opak. Nejprve souhlasil s tím, aby žaloba, podaná původně u okresního soudu civilního pro vnitřní P., byla postoupena pracovnímu soudu v P., který byl sice věcně příslušný k jejímu projednání, pokud v ní šlo o odpor podle § 38 zák. o prac. soudech, nikoli však pokud šlo o bezúčinnost rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s. (srov. rozh. č. 13883, 14061,

16997 Sb. n. s.), a později při ústním jednání dne 1. prosince 1937 omezil žalobu vůbec již jen na odpor podle § 38 zák. o prac. soudech, ač — jak shora již uvedeno — si musil uvědomiti, že tato žaloba nemá naději na úspěch. Za tohoto stavu věci zavinil si tedy žalobce tvrzenou škodu sám a to jak pokud jde o ztrátu nároku proti Josefu B., tak i pokud jde o útraty sporu a právního zastoupení ve věci Cpr..., neboť tato škoda vznikla mu teprve jeho vlastními procesními úkony, čímž jest zároveň vyloučena i jakákoli příčinná spojitost s případným zaviněním žalovaných.

Čís. 17533.

Vlastnictví k vydraženým movitým věcem nabývá se teprve zaplacením kupní ceny a převzetím věci vydražitelem. Totéž platí při prodeji věcí z volné ruky podle § 280, odst. 1 ex. ř.

V tom, že výkonný orgán po příklepu věci vydražiteli od něho celou kupní cenu přijme, je spatřovati jeho souhlas s tím, aby vydražitel převzal vydražené věci do vlastnictví. Nesejde na tom, dojde-li k tomu při dražbě nebo teprve později a účinkoval-li při převzetí výkonný orgán, či nikoliv.

Rozhoduje jen, převzal-li vydražitel věci tak, že mu tím byla sjednána možnost bezprostředního panství nad nimi.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939. Rv I 1175/39.)

Srov. Sb. n. s. č. 17285.

Žalující strana opírajíc žalobu o předpis § 37 ex. ř. domáhá se vyloučení svršků, zabavených v exekuci č. j. E... tvrdíc, že je vlastníci oněch svršků, jichž nabyta koupí z volné ruky podle § 280 (1) ex. ř. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Koupí z ruky podle § 280 (1) ex. ř. o sobě nepřechází vlastnictví, nýbrž teprve odevzdáním (Tilsch — Einfluss der Civilprozessgesetze auf das materielle Recht, II. vyd., str. 100, Sb. n. s. č. 13224). Příklep o sobě zjednává vlastnictví výlučně u věcí nemovitých, nikoli movitých (Randa: Právo vlastnické, VII. vyd., str. 174). Jde tedy o to, zda došlo k odevzdání vylučovaných svršků. V tomto směru přednesla žalující strana, že žalobce převzal držbu dotekem. Při ústním jednání pak uvedl, že předání svršků stalo se dne 17. ledna 1939 exekutem Václavem H. Jde tedy o otázku, zda odevzdání, nutné při prodeji podle § 280 (1) ex. ř. musí provést výkonný orgán či dlužník. Jde o prodej nucený, který provádí exekuční soud zpravidla proti vůli dlužníka, aby bylo docíleno zpeněžení podstaty, kterou by bylo lze vydati vymáhajícímu věřiteli nebo rozdělit mezi více vymáhajících věřitelů (§§ 283, 285 ex. ř.). Dlužníku se nedostává vůle, nutné k svobodnému smluvnímu projevu. Jeho osoba ustupuje do pozadí (Tilsch, Einfluss, str. 100), na místo ní vystupuje správa exekuční podstaty. Odevzdání výkonným orgánem je výslovně podmínkou tradice při nucené dražbě svršků (§ 278 ex. ř.), Totéž platí